

Warszawa, dnia 11 lipca 2017 r.

Opinia do ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin

(druk nr 548)

I. Cel i przedmiot ustawy

Jak wynika z uzasadnienia do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin, ustawa jest realizacją rekomendacji zawartych w przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 4 kwietnia 2017 r. „Przełądzie systemów wsparcia rodzin”, który został przeprowadzony na podstawie art. 54 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Przełąd zawiera rekomendację co do zmian w systemach wsparcia rodzin.

Mając powyższe na uwadze ustawa wprowadza zmiany między innymi w następujących ustawach:

- 1) w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- 2) w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- 3) w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3;
- 4) w ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny;
- 5) w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Ad. 1. Zmiany polegają na wprowadzeniu do ww. ustawy zmian w zakresie:

– anulowania planowanego od dnia 1 listopada 2017 r. wzrostu kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń rodzinnych oraz wzrostu wysokości świadczeń rodzinnych,

– uzupełnienia katalogu dochodów niepodlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych, składających się na dochód, na podstawie którego ustalane jest prawo do uzależnionych od dochodu świadczeń rodzinnych, o finansowane ze środków Unii Europejskiej stypendia przyznawane osobom bezrobotnym,

– ustalania dochodu osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą podlegającą opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne,

– doprecyzowania art. 6 ustawy poprzez wskazanie, że zasiłek rodzinny na osoby w wieku powyżej 18 roku życia, spełniające warunki do jego przyznania, w przypadku zakończenia nauki w szkole wyższej, przysługuje do końca roku akademickiego, w którym nastąpiło zakończenie nauki w szkole wyższej, nie dłużej niż do ukończenia 24 roku życia,

– doprecyzowania art. 10 ust. 2 ustawy przez wskazanie, że z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego przysługuje jeden dodatek do zasiłku rodzinnego niezależnie od liczby dzieci, nad którymi został udzielony urlop wychowawczy,

– zmiany w art. 15b ust. 4 ustawy przez wskazanie, że jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka nie przysługuje w sytuacji, gdy osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało ustalone świadczenie alimentacyjne na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzanego przez sąd na rzecz dziecka od drugiego rodzica dziecka,

– doprecyzowania art. 27 ust. 5 ustawy, które ma na celu zapewnienie jednolitości stosowania przepisów ustawy przez organy właściwe i jednoznacznego wskazania, że nie jest możliwa kumulacja wielu rodzajów świadczeń finansowanych z budżetu państwa, które są związane z brakiem aktywności zawodowej spowodowanej opieką nad dzieckiem lub innym członkiem rodziny,

– doprecyzowania art. 16a i art. 17 ust. 6 ustawy poprzez określenie zasady, że status poszukującego pracy lub bezrobotnego nie ma wpływu na prawo opiekuna osoby niepełnosprawnej do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego.

Ad.2. Zmiany w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów są zmianami doprecyzowującymi analogicznymi do proponowanych zmian przepisów ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Ad.3. Zmiany w ustawie o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 mają na celu:

– rozszerzenie listy podmiotów, które mogą założyć żłobek lub klub dziecięcy o instytucje publiczne zapewniające miejsca przede wszystkim dla dzieci swoich pracowników. Instytucje publiczne będą miały możliwość wspólnego tworzenia instytucji opieki dla dzieci w wieku do lat 3,

– zmianę wymagań w zakresie warunków lokalowych w lokalu, w którym ma być prowadzony żłobek poprzez dopuszczenie możliwości zapewnienia co najmniej jednego pomieszczenia przeznaczonego na pobyt dzieci, z uwzględnieniem miejsca do odpoczynku w tym pomieszczeniu,

– zmiany w zakresie kwalifikacji kadry zatrudnionej w żłobku lub klubie dziecięcym poprzez rozszerzenie listy kwalifikacji o dodatkowe kierunki studiów oraz dopuszczenie do pełnienia funkcji opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym osób, które ukończyły szkołę wyższą na dowolnym kierunku, którego program obejmuje zagadnienia związane z opieką lub rozwojem małego dziecka, które odbyły 80-godzinne szkolenie uzupełniające; proponuje się wprowadzenie wymogu odbycia co dwa lata szkolenia z pierwszej pomocy, przy jednoczesnym zmniejszeniu wymogu doświadczenia, jeśli osoba kandydująca na stanowisko opiekuna posiada roczne doświadczenie. Proponuje się, aby w klubie dziecięcym, do którego uczęszcza więcej niż 20 dzieci, była zatrudniona pielęgniarka lub położna, podobnie jak ma to miejsce w żłobku; w przypadku wolontariusza wprowadza się obowiązek odbycia szkolenia z pierwszej pomocy przy jednoczesnej rezygnacji ze szkolenia zawierającego również elementy związane z radzeniem sobie ze stresem czy metodami stymulowania rozwoju dziecka,

– wprowadzenie wymogu sprawdzania czy osoba, która prowadzi żłobek lub ma zostać zatrudniona w żłobku, klubie dziecięcym lub jako dzienny opiekun, nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym; wprowadzenie obowiązku dostarczenia zaświadczenia o niekaralności dla osób ubiegających się o zatrudnienie, jak i osób fizycznych tworzących instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w trakcie ubiegania się o wpis do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu podmiotów zatrudniających dziennych opiekunów,

– zrównanie żłobków i klubów dziecięcych pod względem długości pracy czy posiadaniu jednej sali z miejscem do odpoczynku,

– wprowadzenie możliwości prowadzenia żłobka lub klubu dziecięcego w jednym lokalu z przedszkolem,

– wprowadzenie zmian w zakresie potwierdzania spełniania warunków lokalowo—sanitarnych oraz przeciwpożarowych,

– zwiększenie możliwości udziału rodziców w podejmowaniu decyzji związanych z prowadzeniem żłobka lub klubu dziecięcego, a także zapewnienie im kontroli w zakresie wyboru posiłków oraz warunków w danej instytucji poprzez wizytację wszystkich pomieszczeń w żłobku lub klubie dziecięcym oraz poprzez możliwość powołania rady rodziców w żłobku lub klubie dziecięcym,

– wprowadzenie obowiązku preferencyjnego traktowania dzieci z rodzin wielodzietnych oraz dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki przy przyjmowaniu dzieci do żłobków i klubów dziecięcych, jeśli żłobek lub klub dziecięcy jest odpowiednio przystosowany,

– zwolnienie żłobków i klubów dziecięcych z opłat z tytułu trwałego zarządu, użytkowania i użytkowania wieczystego nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,

– rozszerzenie kręgu podmiotów mogących zatrudnić dziennego opiekuna o powiaty, województwa, instytucje publiczne, jak również osoby fizyczne w ramach prowadzonej działalności gospodarczej oraz założenie takiej działalności przez dziennego opiekuna i świadczenie przez niego opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w ramach tej działalności,

– zwiększenie liczby dzieci pod opieką dziennego opiekuna (do ośmiorga dzieci lub pięciorga, jeśli w grupie znajdowałoby się dziecko w wieku do 1 roku życia, niepełnosprawne lub wymagające szczególnej opieki) w przypadku, gdy miałyby do pomocy rodzica oraz wszyscy rodzice wyraziliby zgodę,

– określenie dodatkowego wymogu odbywania co dwa lata szkolenia z zakresu pierwszej pomocy oraz obowiązek weryfikacji czy osoba, która ma zostać zatrudniona na stanowisku dziennego opiekuna, nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym oraz dostarczania zaświadczenia o niekaralności,

– zmianę wymogów w zakresie warunków lokalowych w przypadku, gdy w jednym lokalu opiekę nad dziećmi sprawuje kilkoro dziennych opiekunów (każdy powinien dysponować odrębnym pomieszczeniem) oraz umożliwienie wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta skontrolowanie lokalu przed wpisaniem dziennego opiekuna do wykazu,

- zamianę wykazu dziennych opiekunów na wykaz podmiotów zatrudniających dziennych opiekunów – zawierający również imiona i nazwiska dziennych opiekunów,

- obowiązek uzupełniania danych przez podmiot zatrudniający dziennych opiekunów, który będzie musiał na bieżąco te dane aktualizować; rozszerzenie zakresu kontroli wykonywanej przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta o kontrolę wykonywania tego obowiązku w celu zagwarantowania jego egzekwowania,

- obowiązek podmiotów prowadzących żłobki, kluby dziecięce oraz zatrudniających dziennych opiekunów raz w roku przekazywania sprawozdań rzeczowo-finansowych za rok poprzedni. Sprawozdanie przekazywane byłoby za pośrednictwem aplikacji Rejestr Żłobków.

Ad.4. Zmiany w ustawie o Karcie Dużej Rodziny obejmują między innymi:

- wprowadzenie dokumentu Karty Dużej Rodziny w formie wizualizacji tego dokumentu na urządzeniach mobilnych, utworzenie aplikacji umożliwiającej posiadaczom Karty łatwe i szybkie znalezienie zniżek oraz informacji o nowych partnerach Karty Dużej Rodziny, ofert partnerów, a także innych informacji związanych z Kartą Dużej Rodziny. Planowana zmiana umożliwi korzystanie z Karty od razu po jej przyznaniu przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, bez konieczności oczekiwania na jej wydruk,

- poszerzenie kręgu beneficjentów Karty o rodziców, którzy kiedykolwiek mieli co najmniej troje dzieci,

- poszerzenie kręgu cudzoziemców uprawnionych do Karty o osoby posiadające zezwolenie na pobyt czasowy na podstawie art. 159 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,

- określenie terminu ważności Karty dla pełnoletniego dziecka uczącego się w szkole wyższej tak jak w przypadku szkoły do dnia 30 września, w którym jest planowane ukończenie nauki,

- usprawnienie systemu informowania posiadaczy Karty o jej uprawnieniach.

Ad. 5. Zmiany polegają na wprowadzeniu do ww. ustawy zmian w zakresie:

- wyłączenia stosowania mechanizmu utraty dochodu w sytuacji, gdy wnioskodawca lub członek jego rodziny utraci dochód z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej oraz dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej i w okresie 3 miesięcy od daty utraty

dochodu ponownie uzyska dochód u tego samego pracodawcy, zleceniodawcy lub zamawiającego dzieło lub ponownie rozpocznie pozarolniczą działalność gospodarczą,

– ustalania dochodu osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą podlegającą opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne,

– przepisów dotyczących warunków przyznawania świadczenia wychowawczego osobom deklaruującym samotne wychowywanie dzieci,

– organizacji sposobu rozpatrywania spraw z zakresu unijnej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,

– sposobu określania wzoru wniosku o świadczenie wychowawcze oraz załączników do wniosku,

– wydłużenia okresu składania wniosków o świadczenie wychowawcze na kolejny okres świadczeniowy, ich rozpatrywania i wypłaty przyznanych świadczeń wychowawczych,

– ustalania prawa do świadczenia wychowawczego na dzieci pozostające pod opieką naprzemienną rodziców nietworzących rodziny,

– okoliczności uznawanych za utratę i uzyskanie dochodu,

– zakresu danych zawartych we wniosku o świadczenie wychowawcze,

– sporządzania sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego,

– weryfikacji spełnienia warunków uprawniających do świadczenia wychowawczego, w szczególności dotyczącego zamieszkiwania w Polsce,

– umożliwienia ministrowi właściwemu do spraw rodziny przekazywania osobom pobierającym świadczenie wychowawcze informacji związanych z uprawnieniami dla rodzin.

Ustawa ma wejść w życie z dniem 1 sierpnia 2017 r. z wyjątkiem mających wejść w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.:

1) zmian stanowiących o przejęciu przez wojewodów zadań związanych z koordynacją świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego;

- 2) zmian w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w zakresie zmian dotyczących wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- 3) zmian w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- 4) zmian w ustawie o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3;
- 5) zmian w ustawie o Karcie Dużej Rodziny, które mają wejść w życie 1 stycznia 2018 r. z wyłączeniem zmian w zakresie rozszerzenia kręgu osób uprawnionych do posiadania Karty Dużej Rodziny także o rodziców, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci, które wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa została uchwalona przez Sejm w dniu 7 lipca 2017 r. Projekt ustawy stanowił przedłożenie rządowe (druk sejmowy nr 1625). Prace nad ustawą prowadziła Komisja Polityki Społecznej i Rodziny, która przedstawiła sprawozdanie (druk sejmowy nr 1641).

Komisja wprowadziła poprawki legislacyjne i merytoryczne.

Między innymi Komisja doszła do przekonania, że nie ma potrzeby wprowadzania zmian w zakresie zwolnień z podatku rolnego i leśnego w przypadku prowadzenia żłobka klubu dziecięcego.

W ustawie o podatku dochodowych od osób fizycznych zwolnienie od podatku rozszerzono na jednorazowe środki przyznane na podjęcie działalności, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 2 pkt 1).

W ustawie o świadczeniach rodzinnych, w przypadku osoby samotnie wychowującej dziecko, która złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczeń i nie dołączy do wniosku tego tytułu wykonawczego, a której prawo do świadczeń rodzinnych w stosunku do danego dziecka uzależnione jest od ustalenia na rzecz tego dziecka od jego rodzica świadczenia alimentacyjnego na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, wprowadzono 3 miesięczny termin na dostarczenie tytułu wykonawczego bez utraty świadczeń za okres od momentu złożenia wniosku (art. 6 pkt 15).

W ustawie o opiece nad dziećmi wieku do lat 3 w celu wspierania działalności statutowej żłobka lub klubu dziecięcego, wprowadzono możliwość gromadzenia przez radę rodziców funduszy z dobrowolnych składek rodziców oraz innych źródeł. (art. 12 pkt 8).

W drugim czytaniu zgłoszono poprawki. Zaproponowano wyeliminowanie z ustawy zmian:

– zmierzających do umożliwienia przyjęcia na czas nieobecności dziecka w żłobku lub klubie dziecięcym inne dziecko (art. 12 pkt 12),

– dotyczących możliwości prowadzenia żłobka lub klubu dziecięcego w lokalu posiadającym jedno pomieszczenie (art. 12 pkt 14),

– wprowadzających zmianę organów właściwych w zakresie potwierdzania spełniania wymagań przeciwpożarowych oraz sanitarno–lokalowych (art. 12 pkt 15),

– określających inne zasady odprowadzania składek za nianię przez ZUS i rodzica zatrudniającego (art. 12 pkt 34).

Jedna z poprawek prowadziła do tego, aby w przypadku przekroczenia kwoty uprawniającej do świadczenia wychowawczego świadczenie to przysługiwało w wysokości różnicy pomiędzy kwotą świadczenia a kwotą o jaką został przekroczony dochód rodziny.

Zaproponowano również zmianę terminu wejścia w życie zmiany przepisów dotyczących jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

Poprawki te nie uzyskały poparcia Sejmu.

III. Uwagi szczegółowe

1) w art. 6 w pkt 5, w ust. 2 proponuje się wykreślić wyraz „jeden” jako zbędny. Przepis wskazuje, że dodatek przysługuje niezależnie od liczby dzieci pozostających pod opieką, czyli jeden;

Propozycja poprawki:

– w art. 6 w pkt 5, w ust. 2 skreśla się wyraz „jeden”;

2) w art. 6 w pkt 12 w lit. h ust. 7, do którego odsyła ten przepis, mówi systemie a nie o systemach;

Propozycja poprawki:

– w art. 6 w pkt 12 w lit. h wyrazy „systemy informatyczne, o których mowa” zastępuje się wyrazami „system informatyczny, o którym mowa”;

3) w art. 6 w pkt 12 w lit. b określono jakie dane powinien zawierać wniosek o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych. Natomiast w lit. e w ust. 5 wskazano, że minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres informacji, jakie mają być zawarte we wniosku o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych. Nie jest zatem jasne czy zakres gromadzonych danych na podstawie rozporządzenia może być szerszy niż to określa ustawa. Należy skorelować przepis upoważniający do wydania rozporządzenia tak aby nie było wątpliwości w tym zakresie;

4) art. 12 pkt 5, art. 9b dodawany do ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 wymaga preredagowania w celu wyeliminowania ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych. W szczególności zasadne wydaje się jednoznaczne wskazanie, iż żłobek lub klub dziecięcy może mieścić się w budynku, w którym funkcjonuje przedszkole;

5) art. 12 pkt 9, art. 15 ust. 4 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 stanowi częściowe powtórzenie nienowelizowanego przepisu art. 18 określającego warunki jakie powinien spełniać: dyrektor żłobka, osoba kierującą pracą klubu dziecięcego, osoba tworząca lub prowadząca żłobek lub klub dziecięcy, opiekun, pielęgniarka, położna oraz wolontariusz w żłobku lub klubie dziecięcym. Oba przepisy wskazują na warunek niekaralności za przestępstwo umyślne. Jednocześnie należy mieć na uwadze, że art. 15 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 dotyczy innych kwestii aniżeli warunki jakie powinny spełniać osoby zatrudnione w żłobku lub klubie dziecięcym. Wydaje się, że normy wynikające z art. 15 ust. 4 i 5 powinny być umieszczone w art. 18 tej ustawy;

6) art. 12 pkt 13, zgodnie z nowelizowanym art. 22 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 żłobek i klub dziecięcy będą obowiązane zapewnić przebywającym w nim dzieciom wyżywienie zgodne z wymaganiami dla danej grupy wiekowej wynikającymi z

aktualnych norm żywienia dla populacji polskiej, opracowywanych przez Instytut Żywności i Żywienia im. prof. dr med. Aleksandra Szczygła w Warszawie. Innymi słowy, żłobek i klub dziecięcy będą obowiązane stosować się do norm wynikających z opracowania przygotowanego przez Instytut Żywności i Żywienia. Ustawodawca określając zasady żywienia dzieci odsyła do dokumentu, który nie ma normatywnego charakteru (nie jest źródłem prawa w znaczeniu formalnym). Normy żywienia dla populacji polskiej nie są aktem normatywnym uchwalonym przez prawodawcę, we właściwym trybie, podanym do publicznej wiadomości zgodnie z regułami dotyczącymi publikacji aktów normatywnych i którego ewentualna zmiana musi uwzględniać, np. kwestie regulacji intertemporalnych, czy *vacatio legis*. Formułując przepis zawierający odesłanie, należy kierować się regułami wynikającymi z zasady hierarchicznej budowy systemu aktów prawnych oraz zasad techniki prawodawczej. Po pierwsze, skoro nie można odsyłać do aktów będących w hierarchii źródeł prawa niżej niż przepis zawierający odesłanie, to tym bardziej nie można odsyłać do aktów (dokumentów), które w ogóle normatywnego charakteru nie mają. Po drugie, zgodnie z § 156 Zasad techniki prawodawczej odsyłać można tylko do konkretnego aktu normatywnego, a nie jakiegokolwiek dokumentu. Po trzecie, nie jest możliwe zbudowanie normy postępowania, której jeden z elementów nie będzie miał normatywnego charakteru. Po czwarte, ustawodawca nie jest uprawniony do uzupełniania konstytucyjnego katalogu źródeł prawa lub nadawania normatywnego charakteru dokumentom nienormatywnym. Jeżeli ustawodawca chciałby nadać normom żywieniowym normatywny charakter, powinien je przenieść do aktu normatywnego. W analizowanym przypadku właściwy minister mógłby to zrobić rozporządzeniem. Konieczne byłoby zatem dodanie do ustawy o opiece nad dziećmi do lat 3 stosownego upoważnienia. Wydaje się, że nic nie stałoby na przeszkodzie, aby minister wydając rozporządzenie określające normy żywieniowe w żłobkach i klubach dziecięcych, musiał się kierować normami opracowywanymi przez Instytut Żywności i Żywienia;

7) w art. 15 w pkt 11 w lit. a, w ust. 5a proponuje się skreślenie ostatniego zdania. Przepis do którego zastosowano odesłanie obowiązuje i na zastosowanie do wszystkich przypadków zmiany okoliczności mających wpływ na uprawnienie do świadczenia wychowawczego;

8) art. 35 i art. 36; Zasady techniki prawodawczej w § 30 ust. 1 wskazują, że przepisach przejściowych reguluje się wpływ nowej albo znowelizowanej ustawy na stosunki powstałe pod działaniem ustawy albo ustaw dotychczasowych bez względu na to, czy do tych stosunków zamierza się stosować przepisy dotychczasowe, przepisy nowe czy przepisy regulujące ten wpływ w sposób odmienny od przepisów dotychczasowych i przepisów nowych. W myśl Zasad techniki prawodawczej przepis przejściowy powinien być sformułowany w każdym przypadku, w którym pojawi się tzw. problem intertemporalny. W art. 35 wskazano, iż przepisy art. 51 ust. 1 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 w nowym brzmieniu znajdą zastosowanie do umów uaktywniających zawartych od dnia 1 stycznia 2018 r. Wydaje się oczywiste, że umowy po 1 stycznia 2018 r. zawierane będą zgodnie z nowymi regulacjami. Analizowany przepis nie daje natomiast jednoznacznej odpowiedzi na pytanie jakie przepisy należy zastosować w odniesieniu do umów zawartych przed dniem 1 stycznia 2018 r. Można jedynie domniemywać, stosując wnioskowanie a contrario, że ustawodawca chciał, aby do umów zawartych przed 1 stycznia 2018 r. stosować przepisy dotychczasowe. W związku z powyższym, w celu wyeliminowania ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych proponuje się preredagowanie przepisu art. 35 i wskazanie wprost, że do umów uaktywniających zawartych przed dniem 1 stycznia 2018 r. stosuje się przepisy dotychczasowe;

W myśl art. 36 nowelizowany art. 64 ust. 1 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 w nowym brzmieniu ma znaleźć zastosowanie po raz pierwszy do sprawozdań za 2018 r. Przepis art. 36 nie daje jednak odpowiedzi na pytanie jakie przepisy powinny znaleźć zastosowanie w odniesieniu do sprawozdań składanych za 2017 r. Należałoby zatem zmodyfikować analizowany przepis wskazując, iż sprawozdania za 2017 r. składa się na dotychczasowych zasadach.

Aldona Figura

Starszy legislator